

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

Széchenyi-téren, a hidkaputól kimenet balra
a 26. szám alatti ház emeletében.

Megjelen a lap hetenkint háromszor, u. m. kedden, csütörtökön és szombaton délelőtt.
Ara évnegyedre 3 fl. o. é. Hirdetési ár: négyhasábas sorért először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 krajczár o. ért. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezelik.
A nyilatkozati cikkek sora után 25 kr. előlegez bevétele mellett a szerkesztőséghez czímzendők.

KIADÓ-HIVATAL:

Középutca, STEIN J. könyvkereskedése.

Előfizetési felhívás A K. KÖZLÖNY jul.—decz. folyamára.

Előfizetési ára:

Egészévre	12 forint.
Félévre	6 „
Évnegyedre	3 „

Az előfizetési pénzek kiadónk Stein János középutcai könyvkereskedésébe bérmentve küldendők, hol a lapok pontos szétosztásáról gondoskodva van.

Az elemi csapások.

III.

(D) A mint a hazánk oly kitűnő pontjait sújtott elemi csapások híre szétfutott, a Fel-sége az uralkodó személyes jó indulatának s uralkodói elhivatásának öntudatával kiküldte egy katonai tekintélyt a látogatott vidékekre, hogy, a hol gyors segélyre van szükség, a szenvedők sorsán azonnal enyhítve legyen.

Egy uttal ugy értesítettünk, hogy a meglátogatott vidékeken az adó miatti katona ex-cusio felfüggesztetett.

Az inségügyi bizottmány szintén emberi-ségi kötelességét teljesíté, midőn gyorsan fel-ir, hogy miután a Királyhágón tuli kormány-hatóság kijelentése szerint ott a szerencsés új termés az inségnek véget vetett, azon pár ezer forint, mely az erdélyi inségügyi bizott-mánynak még kezén van, legyen az erdélyi jég- és vízkárosultak segedelmére fordítható.

Igy a kormány-rétegekben felfogták az Erdélyt ért csapások horderejét, valószínűleg a miről első cikkünkben szoltottunk az adó relaxatio és a fejedelmi segély sem fog hi-nyozni.

Azonban az erdélyi kormányzók még se-hol sem nyilatkozott az okozott károk statisztikájáról, s a segély másik kutforrásának a közadakozásnak minő mérvbeni szükségessége még nincs constatalva.

Annál kedvesebben hat reánk, midőn a pesti jótékony nő-egyletet, látjuk a lelkes Erzsébethvárosi segélyére sietni tetemes ada-kozással, s kellemes érzést keltett bennünk azon hír, hogy Pestvárosnak hatósága az aldunasori köpart mintáját közzszemlére tette ki a végett, hogy az abból bejövendő belépti díj összege az erdélyi vízkárosultak javára fordíttassék.

A magyar nemzet mindig nemesen lelke-sedett a köznépet ért balesapások irányában, s soha sem késett, midőn alkotmányos köze-gekkel birt atyai gondoskodásával sietni a szenvedő nép segélyére.

Habár látunk most országgyűlési szónok-latokat s balládatlan lapokat, melyek a va-gyonosabb osztály annyiszor tanusított áldo-zatkészségéről megfellebbeznek, mi az embe-riségi érzés kedves hagyományaként őrizzük az e század első évtizedeiben ért nagy inség alatti magatartását Erdély földbirtokos népe-ségének, agg földesek beszélik: hogyan osz-ták meg apáink utolsó falatjait az éhez-ő néppel, s mennyire nem zsákmányolta ki a nemesség azon irtozatos alkalmat, a mely idegen uszorsásokat oly gyorsan gazdaggá tett.

Még most is meghat minket, midőn az „Erdélyi Híradó” hasábjain olvassuk, mit tet-tek a megyei gyűlések az 1833 ki szűk ter-

més idején. Szőlőn helyettünk az „Erdélyi Híradó” 1833 dec. 7-ki száma.

„Nemes Kolozsvármegyei rendei írja em-lített lap — nov. utolsó napján tartott giras-széken, fontolóra vevén, hogy a gabona szű-külése ezen nemes megye több helységeiben is a szegény adozó népet majd csaknem utolsó szükségére juttatta; önkint lemondanak azon nemesi privilegiumokról fogva illető jussokról: hogy a jövő közgyűlésig gabonából pálinkát főzessenek, s abban egyeztek meg, hogy a ki ezen emberiségi érzésből eredett önkéntes határozattal ellenkezőt mivélne, annak neve a jövő közgyűlés elébe terjesztessék.”

Im! mily magasztos kifejezést adják e vég-sorok a közvélemény tekintélyének és hatalmá-nak. Nem kellett a nemes elhatározás áthágóira büntetést szabni, a pálinka főzés tilalmának ellenőrzésére, csak annyit kelle mondani, hogy a ki a határozatot áthágja, neve a közgyűlés elé kerül, és a közvélemény előtti ily com-promissio erősebb büntetékép hatott volna a birtokos osztály erkölcsi érzetére, mint a legszigorubb büntető törvények rideg §-ai.

De még meghatöbb sorokat olvasunk a fennemlített lap 1833 július 2 diki számában, midőn a beállott szűk termés jelentkezésére azonnal a köz- és egyéni nemeslelkűség sie-tett a szenvedőknek segélyt nyújtani.

Ide írjuk az említett lap homlokán álló érdekes tudósítást a mint következik:

Erdély és Magyarország! Kolozs-várt: A különböző vidékekről jött tudósítások szinte bizonyossá tevők vala, hogy e jelen esztendőben uralkodott rendkívüli szárazság következtében nagyon szűk gabona-termés fog lenni, melyből a gabonának d ágaságai s adozó-népnek szegénysége miatt könnyen éhelhalás is következhetnék. Melyre névre több úri méltóságok szivekre vevén a szegénységet fenyegető veszedelmet, több hazafi társaiat felszólították, hogy ezen rosznak eltávolítat-hatása módjáról tanácskozzanak. Ezen felszó-lítás következtében számos buzgó hazafiak közelebbi június hónap 25-kén s Kolozsvár-megye praetoriális házához egybegyűlve meg-határozták, hogy a királyi cameralis pénztár-ból kölcsönözzenek 200 ezer pengő forintokat; báró Wesselenyi Miklós ur magát kötelezte, hogy 100 ezer pengő forintok bátorságára tu-lajdon javait zálogul lekötí, a más 100 ezer pengő forintok hitelére nézve pedig több úri méltóságok kötelezzék magokat, hogy egyen-ként, ki 2000, ki 2500 pengő forintokig ma-gok javaikat zálogul lekötí. Ezen czél leg-jobb móddal lehető eszközzésére szoros szá-madás s felelet terhe alatt igazgatónak vá-lasztattak: báró Wesselenyi Miklós, gróf Ben-ten János s gróf Kendefi Ádám urak, kik mellé még segédeknek nevezettek gróf Mikes János, gróf Teleki János s gróf Teleki Do-mokos urak. Ezen kívül egy hét személyek-ből álló választottság nevezetett ki, mely gróf Kornis János ur ő excija előlétele alatt Kolozsvárt a 3 igazgatónak minden hóna-pokról beadandó számadását megfogja vizs-gálni. A vásárlandó gabonából a hazában négy helyeken állítanak raktárakat: Kolozsvárt, M. Váráshelyen, Dézsen és Zsibon; a gabona minden nyereség nélkül fog eladni, s abból a gabona kereskedőket kivéve, akárki is ju-talmason vásárolhat. Hogy pedig a pénztelen szegénység, kinek jutalmason sinces módja élme megszerzésére, az éhség borzasztó szükségét elkerültesse, b. Wesselenyi Miklós ur ezen czéla egy aláírást indított, s a be-gyűlendő pénzről való szoros számadást terhé is magára vette. Az erről szóló sziverehető felszólításokat bővebben lehet látni az „Erd. Híradó” 50. és N. Társalkodó mult téleszt. 26-dik számjaiban. Az erdélyi nagyméltóságú királyi kormányzók a buzgó hazafiak ezen jeles czélját maga is elősegíteni kívánván, a 200 ezer pengő forint kölcsönnek minden ka-mat nélkül lehető megnyerését tárgyzó ké-rést ő Feltségének hathatósan ajánlotta. Ugyan csak a bekövetkező szükség megelőzésére, valamint a nagyméltóságú királyi kormány-zók, így a hazafiak több mázsa ugar répa (ánglus hosszú fejér) mag iránt rendelést tettek, melynek vetése a nyári gabona beta-karításával sem levén késő, levelét a marha,

a répát pedig az emberek használhatják Á-l-dás kövesse ezen lelkes igyekezetet!

Nekünk most nincs közéletünk, nincsenek megyehatósági közgeink; állg birunk egyebet két hazai lapnál, hol az emberiség aggodal-mas szótát hallhassuk, s mely részvétünket kifejezzük azok iránt, kiket az elemek dúló csapásaival a végzet ostromozott.

Reméljük azonban, hogy a kormány, mely a cselekvés minden hatáskörét kezein tartja, s azon jelentékeny álló összegek, hová anyagi jövedelmek minden ága összecsergedez, előre is fog enyhíteni a mutakozó nyomoron; más részről a mennyiben még anyagi erőnk ki-nincs merítve, hivatkozhatunk a vagyonosb s élhető rétegeknek atyáinktól örökölt nemes-lelkűségére, s azt hisszük, hogy Erdély még nem merült ki a szenvedő emberek iránti ál-dozatkészségből.

Várjuk tehát a kormányzók hivatalos nyi-latkozatát, mely az Erdélyben dúlt elemi esa-pások által okozott károk mérvével a közön-seget hitelen megismerteti, s reméljük, hogy az inségügyi középponti bizottmány, a mely a magyarországi inség irányában működését már bevégezte, újra kezdi azt, s közegéül fog továbbra is működni az adakozásokban nyilatkozó felebaráti szeretetnek.

A mennyiben levelezőink az ország min-den részéből küldött tudósításaikkal felvilágo-sítha'ának, valóban az elemi csapások rend-kívüli mérvben mutakoztak, s a fanyar idő-járás sem látszik kedvezni az idei termésnek.

Igy méltó aggodalommal tartunk attól, hogy az inség hazánk több vidékein jelenté-kerly mérvben fog mutakozni, s annál sür-getőbbnek látjuk, hogy a kormányzók a ká-rok statisztikai összeállítását nyilvánosságra hozni siessen; mert az inség valódi létezésé-ről való komoly meggyőződés kétségtelenül ébreszteni fogja a polgárok szívében a szá-nakozást és felebaráti részvétet.

Bukarest, július 5.

Kevés embernek jutott osztályrészül alig két hét lefolyása alatt annyi elemi csapást szinről szinre látni, mint a mennyit én láttam. Junius 17-én szemtanuja valék M. Ludason azon rettenetű jégverésnek, melyet a ludasi levelező oly híven irt le e lapokban, s mely-hez kiegészítéssel csak annyit teszek, hogy e csapás a mezőeségen végig húzóva a Vécsen felüli havasokon állapodott meg, vagy talán Bukovinába és Moldovába is átment. M. Vá-sárhelyt láttam, mily férfias elszánttságot fejtett ki az ottani lelkes polgárság a belső hid meg-mentésében. Körtefáján m. Régenben láttam a gázós romokat, miket a vihar hagyott maga után, Felfalu beiszapolta határa után szorong-va hallgattam Vécsen báró Kemény Kálmán ó nagysága ajkairól a jég és vihar okozta károkat ezen falu északi határán. Láttam a Nyárad, kis és nagy Küküllő, Szeben vize és Olt vize iszapolásait, s e hó 1-én a legna-gyobb lelki fájdalom között érkeztem meg Brassóba, Isten tudja mennyi időre elhagya-om ismét a feledhetetlen hazát s benne annyi kedveseim. Azonban mekkora lön csodálko-zásom, midőn Brassóban tudomra adták, hogy Oláhországban nem hogy gyorskoosi, de még a kétkerekű postakösi sem mehet, mert a Práhova az utakat mindenütt összezúzta, és így nem lehet más választásom, mint vagy Temesvár-Bázias-Orsova-Gyurgyevó felé utaz-nom, vagy lóháton indulni ki a Tömösen. En-ze utóbbit választottam, mert erszényem a hosszabb és kényelmesebb utat már ki nem állotta volna, s az Erdélyben gyűjtött templo-mi segélyt vételeknek tartottam volna kényel-memre fecselelni. Még e hó 1-én kijöttem egy kétlovas szekeren a Préda tetőre, az út idáig bár meg van helyen-helyen rongálva, de még sem járhatlan. Az oláh vámnál tudtam meg körülményesen, hogy miként kellend másnap utaznom, ha magamat reá szánom. Beszélge-tés közben a „Romanul” egyik újabb számát adják kezembe, mely közli névszerint azon kegyes adakozók neveit, kik a bukaresti ár-

vízkárosultak részére addig a napig betven-négyezer lét adakoztak volt. Még csak ez volt hátra, s kész voltam gyalog is megindulni, ha lovakat nem fogok találni, mert a „R.” egy hálairatot is közölt a károsultak részéről, melyben magyar neveket s éppen hallgatóim neveit is láttam. E hó 2-án reggel tehát azon-nal három oláh postalóvat fogadtam, egyet a magam, mást pogyásom s harmadikat vezé-tőm számára. Mielőtt elindulnánk ide írom a posták neveit, hogy jobban tájékozhasa ma-gát a nyájas olvasó. A Prédahegytől indulva az első posta neve Izvor-forrás, a második Komornik-kincses, a 3-ik Kimpina, 4-ik a két fogadó (doa krisma), 5-ik Ploest, s innen még három posta Bukurest. Az első postának fele még semmi veszélylyel sem volt útszékűve, kivéve, hogy az első folyvást hullott, de jó volt, hogy a Kolozsvárt kapott könyvgyűjte-ményt Brassóban bátrahagytam. A rombolás szintere Tretea nevű fogadónál, a herczeg Gyika Pajanotti „keskeke-legelő” nevű jószá-gán tűnik fel legelőbb. A Práhova medre telve van két öl hosszúságú gerendákkal éppen ugy, mint tiszta este az ég csillagokkal, vagy mint búzáföld aratáskor kévékkel. Az országot egy el van seperve helyen helyen, mintha soha se lett volna, s helyén most a Práhova rohanva rohan. Izvor első posta a kopasz Bucsesd alatt van, e nagy sziklatömeg egész dühét ontotta alá e keskeny földszorosra, az ember borzadva nézi a kőhalmokat, miket a meg-áradt oldaltatok soroltak alá elseperve né-hány ház is, melyek utjokba estek. Pedig az első postáni kár csak mézeskalács, mint vezetőm mondá, a másodikhoz képest, s való-ban ugy is volt. Itt találtunk egy fogadó mel-lét 21 hétfalusi, nagy szekeret, kiket a vihar idezárt és sem előre sem hátra nem mehet-nek, lovaikat haza hajtották, a brassói por-tékát le fogják itt rakni és a szekereket el-bontva hazaviszik majd később. Itt volt 16 szép erdélyi ló, melyeket Bukurestbe akarnak hozni, de a melyekkel nem mertek még meg-indulni. E korcsma a következő három patak egyik szögletében van egy kirugó dombon, u. m. Valea Bogdánului (Bogdán-völgye), Va-lea large (széles völgy) és a práhova völgye. A hol e három völgy patakjai összefutottak, a Valea large sarkánál a havasaját aláásván, ennek egy roppant darabja alázuhanat száza-dos fenyőgerendáival a bűgő patakok örvé-nyébe, éppen e perczen szakadt alá a Bog-dán völgyére épített hat öl magas és tíz öl hosszú pompás kőhid, s e két rohanás oly borzasztó morajjal történt, mely világévét juttatta eszükbe a fogadóban összehúlt két-segbe esett utazóknak, mert azaltal még a dörgés és villámok szünetnélküli rengésben tartotta e kis földszarkot, s attól tartottak, hogy ez is alá fog bukni házasolt mindenestől az alatta zúgó patakok örvényébe. Innen meg-indulva két út visz a második postára, egyik balra a „fruntea lui vasi” hegyre, mely olyan meredek és hosszattartó, hogy csak mászni lehet fölfelé és a lovat is huzni kell fölfelé; másik út a Práhova mentében jó le-felé, de itt az utat és hidakat a vihar elvágta szétzúzta. Mi ez utolsó választottuk, podgya-sos lovam vezetésére is külön kalauzt fogad-ván. A legveszélyesebb pontokon már a kor-mány ösvényeket és könnyű gyalog hidasca-kat rögtönzöttet, de mégis a ki e helyen most áll, azt a 6—7 órát soha el nem felelti életében. Itt a hegyekről alázugó patakokból kiálló kőveken kell szökődönni és a lovat is vezetni, csak egy roz lépés ló vagy ember részéről s perc alatt darabokra törik, ki előbb még épen imádkozott; amott félelmes mély-ség felett két sing széles bidaeskan kell át-menni lovastól, mely jelenet, hogy hamar el-muljon imádkozva várjuk. Azoknak a pompás hidaknak, melyek annyi pénzbe kerültek az országnak, több helyen semmi nyoma, másutt pedig csak egy-egy darabja maradt meg.

Az országot Izvortól Komornikig tökéletesen romba dönt, a víz mellett kőfalaknak még nyoma sem látszik. A megáradt hegyoldalak több helyt alácsúsztak s az utat vagy elbori-tották, vagy magukkal a mélységbe rántották. Több le nem írható kinok után végre elérünk estefélé Gurabéli nevű helyre, hol két pom-pás hid van a Práhován, melyeken a bal-partról jobbra átjártak, most csak az egyik hid van meg. Itt legnagyobb örömmre sze-kerre ülünk, Isten mentsen meg mindenkit az oláh paraszt nyeregtől, most sem vagyok

képes egyenesen lábaimon megállni. Késő estére Breatara értünk, hol a kiállott fáradtságot kopasz deszkán és szalmapárnán pihenem ki. E népek hajszálnyi fogalma sincs a kényelemlről. Öreg oláhnm kérkedett vele, hogy milyen pompás ágyat vetett nekem, midőn egy vékony pokróczról el akarta hitetni, hogy azáltal pohárá varázsolta a kopasz deszkát, midőn pedig tollpárnát kértem egészen elbámolt, hogy hát az miféle lehet? Bár a szalmapárnát se adta volna, fáradtan sem volt nyugta körmeimnek egész éjszaka, ide haza pedig levelezett székel szolgáлом, hogy majorsággal töltöttem meg, de nem ketrezték. Brásztól Kimpinai csak két hid van, összehívve, itt meg se pihenve Czeldernél ebédeltem Ploeston, honnan még azon este vele elindulva éjfélt után 1 órakor Bukurestbe érkezünk, ma reggel pedig azon szomorú hírrel leptek meg, hogy a múlt éjjel tanítónkat, Teleki Sámuel kirabolták. Egy rend magyar öltönye maradt, a mi éppen fején volt, nagyobbik szobájából minden felvehető ruháját kilopták az ablakon át. Azonnal jelentést tettünk a kommiszonál, de tudom hogy azon rukákba többé nem öltözik. Az itteni árvizról annyit írhatok, hogy ennél nagyobb itt soha se volt. A városnak egyharmada víz alá került több ember áldozatul esett, a kárt öt millió piasterre teszik. Az adakozás egyesek és kormány részéről erőlyesen foly még most is. Iparosaink panaszkodnak, hogy soha oly rossz évek nem volt, mint a mostani. A szép kocsik ott hevernek a szin alatt senki se keresi őket. Mult héten elfogtak itt három magyart, kik olasz szolgálatban vannak, ezredes Frigyesyt, Szilágyit, a harmadiknak nevét nem tudják. Frigyesy nem adván meg magát, a rendőrség erővel hurcolta el a Fieszki Hotelből. E múlt alatt sok durvaságot szenvedett. Azt adják okul, hogy az itteni kormány akarták felforgatni, ez csak alaptalan gyanúsítás, valameddig bebizonyítani nem tudják. Az uralkodó haza jött, az árvek miatt csak nagy bajjal tudott haza vergődni. Suezó nagy bojár és Dr. Lambert még mindig fogva vannak.

Koos Ferencz.

Jelentése

a harmadik kormányelőterjesztés előleges megvitatására kiküldött országgyűlési bizottságnak az Erdély nagyfejedelemség országgyűlési törvényezikkeit szentesítése és kihirdetése iránti törvényjavaslatot illetőleg.

A 3-dik kormányelőterjesztés ügyében kiküldött, alóli bizottság a folyó év június hó 17-én tartott országos ülésben azon további feladattal bízott meg, hogy a kormánytól leérkezett törvényjavaslatot, mely Erdély nagyfejedelemség országgyűlési törvényezikkeit szentesítéséről és kihirdetéséről szól, előleges megvitatás alá vegye és az iránt véleményes jelentéstétel terjeszsen az országgyűlés elébe. A bizottság ezen feladat megoldásánál alkalmasságát találta, előbb jól szemügyre venni azon törvényeket, melyeknek megváltoztatása a kormányjavaslat által szándékoltatik, hogy abból meglehessen itélni, vajon és mennyiben tekintendő a mostani szokás ezen törvények kifolyásának?

A főhatározvány azon ut és mód iránt, mely szerint országgyűlési cikkekelyek törvényerőre emelkednek és hatályba lépnek, az 1744-dik évi 9-dik cikkelyben foglaltatik, melyely az Aprob. törvény 3. r. 12. cz. a korona jogainak megfelelőleg magyaráztatik. Az idézett törvény világosan azt fejezi ki, hogy az országgyűlési cikkekelyek mindaddig nem bírnak törvényerővel, míg a fejedelem által meg nem erősítettnek és azok csak akkor emelkednek törvényerőre, kihirdetettnek és a loca specificatába tételhetet le, ha a fejedelem aláírásával és pecsétjével megerősített. Szentesítésről, miként ezen szó jelenleg értelmezettik, nem tétetik említés. Annai világosan van kimondva ott, hogy a törvényhozó hatalom másik tényezőjére két cselekvény rubáztatik át. Előbb a beleegyezési nyilatkozat az országgyűlési törvényjavaslat-hoz, azután aláírás és pecsét által való megerősítése annak, hogy mindkét tényező meg egyezése megtörtént. Elég ok arra, hogy az akkori formásterítő korszakban a megerősítést és szentesítést illető fejedelmi két cselekvény külön választott és az országgyűlési végzéseket két izbeni föl- és leküldése által előállított időszerűtől szokás a törvénybe fűlvétetett.

Vajon most megtartassák-e a gyakorlatba átment forma? Vagy pedig meg lehet-e elégedni, ha az országgyűlés által meghatározott, a másik tényező által változatlanul elfogadott törvényezikkek mindjárt az első fölterjesztés után a fejedelem megerősítő záradékával és aláírásával ellátva, azaz: szentesítve az országgyűléshez visszaérkeznek?

Ez azon kérdés, melyet a jelen törvényjavaslat tárgyalásánál megoldani kell. A bizottság annál könnyebben határoz-

hatta el magát a szentesítést megelőző megerősítés (confirmatio) mellőzésére, minthogy a másik törvényhozói tényező beleegyezése a szentesítésben már benforgaltatik és sokkal határozottabban nyilvánítottak, mint a hogy az a megerősítő leiratokban történni szokott, és mert ezen kettős vándorlás egyik törvényhozó tényezőtől a másikhoz a hazai törvényekben világosan nem okadatoltatik.

A bizottság tanácskozási folytán megállított törvényjavaslat a szerint semmi újat nem tartalmaz, hanem — tisztább éthetőség tekintetéből fölvet — néhány változtatás kivételével a kormányelőterjesztéssel egyforma.

A változtatások következők:

a 2-dik §-ban „az országgyűlés által javasolt törvényekben” után „az eddigelő szokásban volt szentesítési formában”

és a német szerkezetben e szó: „auch” az „und erfolgt sofort” után kihagyott; a 3-dik § német szerkezetében az „und” szó „in Druck gelegt” után hasonlóképpen kihagyott; elvégre

az 5-dik §-ban a „Je'n törvény” után: „az országgyűlésen” ígattatott be.

Midőn a bizottság az 5-dik §-hoz tett tölalék okadatolásra azon nehézségekre utalna, melyek a törvényeknek az egész országban megtörtént kihirdetése bebizonyításának útjában állanak, a bizottság bátorodik a magas országgyűlésnek a kormányelőterjesztésnek a fennemlített változtatásokkal való elfogadását ajánlani.

A törvényjavaslat oly értékes cikket foglalt magában, melynek ára óriásilag emelkedik, melynek nagyrabecslése szerint a szellemi fejlődés fokozatai mérlegeltetnek, a törvényjavaslat az időt tudja számba.

Plecker József s. k. elők.
Klein Károly s. k. előad.

Törvényjavaslat

Erdély nagyfejedelemség országgyűlési törvényezikkeit szentesítése és kihirdetése iránt.

Az országgyűlési törvényezikkek szentesítése, s kihirdetése iránt, az eddigi törvények s szokások megváltoztatásával határozatlik:

1. §. Az országgyűlés által megállapított törvényezik-tervezetek (törvényjavaslatok) ő cs. apostoli kir. Felségéhez a három országos nyelven fognak szentesítés végett fölterjesztetni.

2. §. Ha ő cs. apostoli királyi Felsége a fölterjesztett törvényezikket az országgyűlés által javasolt szerkezetben az eddigi szokásban volt szentesítési formában szentesíti, ez által az törvényerőre emelkedik és az országgyűléssel haladéknélkül közöltetik.

3. §. A szentesített országgyűlési törvényezikkek kinyomtatnak, a kir. főkörmányszék által kihirdetnek, és minden községnek egy példányban megküldetnek.

4. §. Azon időpont, melytől kezdve a szentesített országgyűlési cikkek mint országos törvények hatályba lépnek, esetről esetre magában a törvényezikkekben fog meghatározatni.

5. §. Jelen törvény az országgyűlésen megtörtént kihirdetése napjával azonnal hatályba lép.

MEGYEI ÉS KÖZSÉGI ÉLET.

N.-Szeben, július 2.

Kálvin ünnep Vizaknán.

Az innen egy óra távolságra és az 1173-ik évben mint testület már létezett és a vallásos II. András magyar királytól 1222-ben első kiváltságot nyert Vizakna városában is az ezeltől három századdal hazánkba beszivárgott reformatio nem sokára mély gyökeret vert, melyből a vizaknai ágostai és helvét vallástétel követők két egyháza ikertestvéreként sarjadozván ki, a századokon keresztül két terebélyes élőfává nőve ki magát, melyeknek árnyéka alatt gyümöles az Urnak szent magaslattjától számos család nyeri boldogságát, életerejét és a sulyos csapások alatt mentő vigaszt! És ikertestvér, a két protestáns egyház ölelkezve éltek és élnek maig is születésüktől fogva, a századok hosszú során le a jelenig, a legszorosabb testvériségben együtt, szerencse és balsorsban, a Mindenhatóhoz ugyanazon egyházban imádkozván, és ugyanazon egy, az ágostai egyházi kormányzat alatt állván, míg az 1862-ben Déván tartott ev. ref. köz. szent zsinat az addig az ágostai anyaszentegyház felügyelete alól több egyháza között, vizaknai leányát is saját kormány alá visszavette, és a n.-szebeni egyházmegyébe bekebelezte. De ha az anya sokáig nélkülözött kedves leányát hosszú ideig önaga nem kormányozhatta, rossz neven vehetné-e azt, hogy ösztönénél fogva szorosabban keblehez kívánta forrasztani, s ha mindjárt ez meg is történt, az ikertestvér mindkét jó és lelki ba-

rátnó fog ezután is együtt élni és buzgó imáit az Urhoz mint eddigelő ugyanazon egy templomban végeztik, a kormányzatban elválást, mindketten a szellemi haladásban és buzgóságban egymás melletti előmenetel nemes versenytűl tűzvé ki maguk elibe.

Alig hogy ezen bekebelezés után egy pár év az idő mérhetetlen tengerébe gürdült, az idén Kolozsvárt tartott ev. ref. köz. szent zsinat megrendelő, hogy a helvét hitvallást alapított nagy reformátor Kálvin János három százados emléke a kormánya alatti mindenik kerületé által egy helyen egyházi beszéd tartásával megünnepelessék, minek folytán a nagy szebeni egyházkerületben e czéla vizaknai egyházában hasonlólag a köz. sz. zsinat által egy alkalommal proseniorra kinevezett tiszt. tudós Herepei Károly ev. ref. lelkész ur jelölteték ki. Ez okon az anyához visszatért leány megmutatandó, miszerint ha más kormánya alatt is növekedék eddig, mégis az anya előjáról vette mindig táplálékát az anya diós példáját követve a megrendelt ünnepeket tehetsége és erejéhez mérve, mi nagyobb állhatat és örömmel megünnepleni határozá; de ez öröm, fájdalom nem lehet teljes, mint a nyájas olvasó alább meg fogja értetni.

Folyó hó 26-án megkonduának az egyház érz. nyelvei s a fölnek. úgy tetsze, mintha tisztábban mint máskor, lehet a rég nem élvezett nyári szép nap, vagy inkább az egyszerű, de annál magasztosabb ünnepi. Harangozás után a zöld és virágfüzerekkel gazdagon díszített ev. ref. templomba a közönség minden vallás és nemzet különbség nélkül begyűlvén, ünnepélyes rendben jelennek meg, legegység is az ev. ref. leány, azután finoskola és idősebb fiatal legények párosan, a helyi ikertestvér-egyház két lelkésze, a kerületből megjelent három lelkész, a vizár mian a többiek egy része utjából visszatérni, más része otthon maradni kénytelenítetvén), ezek után az egyházi és világi előjárók, kiket a helyi és vidéki vendégek követének. Buzgó és megható éneklés után szöszkeink elsőrendű fenebb emlitem szónoka lépe a szöszkekre és alkalomszerű ima után az ünneplésnek tökéletesen megfelelő, hívei közül mindenki által megérthető modorban tartá ez ünneplésre művésziesszen összealkotott s a tárgyát teljesen felkaroló, a mellett mégis a természetes egyszerűséget magán hordozó egyházi beszédét érzhangu ragyogó szónoklattal; alapigéltt: „Szent János evangélioma I. része 6, 7 és X. része 41. 42. v. v. Vala egy ember Istentől becsátatott, kinek neve János vala, eljött tanubizonyiságot tenni, azaz hogy ama világosságról bizonyiságot tenne, hogy ő általa mindenek hinniének. Sokan mennek vala pedig ő hozzá és ezt mondják vala: Jóllehet János semmi csodát nem tett, de valamelyek és felől mondott igazak voltak. És sokan hívenek őt ő benne.” A beszéd két részre oszlott: „1) Ki volt Kálvin és mit tett? 2) Kik vagyunk mi? és mit kell tennünk?”

Az isteni tisztelet után a vizaknai ev. ref. egyház a megjelent egyházkerületi tagokat és az ezeken kívül minden felekezeti és nemzetiségű különbség nélkül meghívott vendégeit a piezi Szentpáli-fele házhoz óhajta a testvéri szép egyetértés jellét egy díszes koszoruba fűzve szerény asztalánál magyar barátsággal megvendégelni. Ezen lakomára a vizakna városi minden hitfelekezetek, ugy a g. e. és g. n. e. lelkészei is hivatalosok valának, s a meghívást el is fogadták, ez utóbbiak a piacon össze is gyűlének; de innen nem tudhatni, mi okból a lakoma kezdete előtt felőrával jónak láták eltávozni és a lakomán is a számokra kijelölt székek üressen maradtak. A lakoma d. u. 2 órakor vevé kezdetét s igen természetes, hogy az ily alkalmaknál szokásos pohárköszöntések, melyek egyszersmind a jelenlévőket jellemzik, itten sem hiányzanak. Igenis ezen pohárköszöntések kijelenték, mennyire fájjalak, hogy a szeretet e nagy ünnepén a rom. kath. g. e. és g. n. e. lelkészeik kinyújtott testvéri jobbukat nem fogadhaták. Poharak fűrtettek legegység is ő cs. k. apostoli Felsége I. Ferencz Józsefét, azután az ev. ref. főconsistorium- és köz. szent zsinat, ugy ezek elnökeiért; minden vallásfelekezetekért, egyházai, előjárói és tagjaiért; a vizaknai kommunis és népért; a vizaknai tanácsért s végül a megjelent egyes tagokért stb. stb. A lakoma végén N.-Szeben városi ev. ref. lelkész Bodrogi Sámuel azon indítvány, hogy e kedves ünnepélynek a nagy reformátorhoz méltóan akkor emeltetnek emléke, ha azt egy jótékony alapítvánnyal örökítene meg a díszes társaság, minek folytán az ünnepély azzal végezde, hogy helyi lelkész t. Herepei Károly ur a megindított aláírás ivre legegység is e napon tartott és kinyomtatni határozott remek beszédéből begyűlendő tiszta jóvedelmet „Kálvin János alapítvány” cím alatt a vizaknai leányiskola alapja növelésére felajánlotta és az egybegyűlt vendégek vallás és nemzetiség különbség nélkül rögtön ott helyt 88 példányra előfizettek és 31 frt o. é. adakoztak a szent czéla.

Minthogy innen lakhelyemről írom a fenebbi tudósításomat, nem tehetem, hogy hiteles kutforrásból merített egy a regius fundust érdeklő ujdonsággal is ne kedveskedjem tisztelt szerkesztő urnak; ez pedig, hogy a magas erdélyi k. udvari korlátnok és a napokban leérkezett kegyelmes rendelkezéivel a szász főtörvényessék hatósága alá tartozó ügyvédek számára a helyben székelő ügyvédi választmányt szervezte s tagokul a következők sorban nevezé ki a helyben állomásozók közül: elnökévé Péchy Jánost; választmányi tagokká: Kiss Károlyt, Morscher Károlyt és dr. Zekeli Vilmost; a vidékiekből Brassóból Mayer Józsefet, Segesvárról Melas Henriket és Szászsebesből dr. Tinku Ábrahámot; pótagokká helyi ügyvédek Bruckner Vilmos és dr. Lindner Gusztávot. E tényben csak az a feltűnő, hogy e szervezés és illetőleg kinevezés akkor történik administratív uton, midőn az országgyűlés, épp a törvényezikkek rendezésével foglalkozik, mivel alkotmányos fogalom szerint az ügyvédi kar rendezése is az ország törvényhozó testület teendői közé tartoznék, és hogy a választmány helyi tagjai kinevezésénél a regius funduson népes román elem tekintetbe nem jött, holott itt helyben két ügyvéd Ohnitz János és dr. Nemes János állomásoznak.

Maros-Ludas, június végén.

Soha az állandó hidak felépítésének szükségessége nem mutatkozott vidékünkben oly sürgetőnek, mint az utóbbi irtózatot vizáradások. A közlekedésnek 4—5 napi szünetelése a kereskedelemnek sokszor megpótolhatatlan károkat okoz és az utasra nézve is igen kellemetlen, meg költséges. Valahogy is van az külföldben, hogy oly nagy tránzenán, mint Torda és M.-Vásárhely között, hol az országot több mint egy tized óta jó karban van, a szerfelett szükséges két álló hidat az Aranyoson Gerendnél és a Maroson Kutyalvánál valahára nem építik már fel, holott, a mint tudjuk, a kormány pár évvel ezelőtt pénzügyvázost is tett. Az idő talán a hidak sorsát is megérlelte már, és a végrehajtáshoz közelíti ez ügyet, mely után ezek ajka epedez.

A bukaresti ev. ref. közbeesülésben részeseül lelkész Koos Ferencz barátunk és illetőleg rokonunk e hó 17-étől e hó 19-éig reggelig körünkben időzött, tanuja volt — de csak kevés ideig — nagy reményeinknek és a reá következők — már tudva levő nagy csapásnak. E keserű emléket, mit új hónapba viendő volt, azzal édesítettük, hogy az általa oly buzgóan pártfogolt bukaresti ev. ref. templom számára 25 frt o. é. adakoztunk ezen jelleggel: „A maros ludasi jégvertektől! Vásnárad délelőtt még szerencsésen elhaladhatott innen M.-Vásárhelyre és onnan tovább, kísérje nem csak utjában, de életben is azon ösztinte tisztja jó kívánnát, melyet tehetségünkhez képest tanusítottunk irányában.

r. l.

Cserhatomtáj, jun. 26.

E jelen hó 18—21. napjai sok-sok időre emlékeztet marad ránk nézve. Folyó hó 18-kán már kora reggel szép esőnk volt. Aztán földértül s szép napfényes időnk volt délután 4 óráig. Ekkor elkezdett borulni, felleg fellegre tolt. A szélvész korbácsolta felleget csatornái megindultak. Villám villámot ért. A szelek dűhe megtámadta az épületek fedeleit, többet összerontott; élőfákat tört ki, tépett ki gyökereitől. A szakadva szakadt eső a hegyek oldalairól lemosta a földet mivél alatti réteget s vele beiszapolta tércinket. Vi-zeink kezdtek áradatba jöni. Másnap az esőzés ismétlődött: záporra zápor hullott, s kivált a tertinkre nyíló völgyek patakjai kitértek medreikből. Egyik hegylából a másikig terjedt a vizáradat s porrá tette az utjában talált gabonát, a dűs növényzett réteket. Elhordta a hidakat, megrongálta a gátakat s malmaink nagy részét haszonvéhetetlenné tette. Megrohanta a helységeket s a házak lakóit menekülni kényszerítette. A kár, mit az áradat okozott, megbecsülhetetlen, a kiállott rebegek leirhatatlan. Legkeservesebb az árokalyiak sorsa, kik a mult őszszel tűzvész szenvedve, most a jégvihar és vizáradat által okozott kárai mellett reménytelen néznek a jövő elibe, rémszint azért is, mert építkezéseiket az ez évi természet fedezetetlített hitelekkel eszközölték. A 18 ki jégeső Galacz, Harina és Sófálva határain tett még tetemesebb károkat. Nehéz, nehéz napok a gazdaközönségre, s e mellé az adóért a katona a nyakunkon.

r. l.

Mező-Bánd, jul. 2.

Reszkető kézzel veszem fel tollamat azon ijedéssől alig ocsudva, melyben ezen perczben egész helységünk van! Tűztől jövök, a gróf Teleki ur itteni udvarából, hová megrémültlen futottam, látva a nagyszorú tüzet, melyet felelgyor gyújtottak elakozott kezek, s melynek következtében a tisztelt gróf urnak minden gazdasági épületei elhamvadtak; ezen

Szerencsétlenségben azonban a volt a szerencse helységünk közvetlen részének, hogy legkisebb szél sem volt, mert a nagyszerű tűzből, talán feleresztett helységünknek leégett volna, hogyha főképp a szokott északi szél lengedezt volna; ez a harmadik és legnagyobb égis ezen az udvaron a múlt év október óta, s mindig szándékos gyújtásból.

Nálunk és a környékünkben volt jég és vízáról esett károkat, a nép igenis levert jövője felett, minek következtében sokan csak éppen nélkülözhetetlen marháikat tartják meg, a többi eladogatják, hogy bár gabonájuk idejekorán láthassák el magukat, melynek látható jele főképp a múlt hó 25-ki helyi vásárunkon vala tetszető, midőn eladatott itt azon nap 181 darab szarvasmarha, mely szám még egy m. vásárhelyi hétvásárnak is sok.

Hogy a mai hétvásárunk milyen lesz nem tudom, de hogy gabánát ma sem fogunk abban látni, előre jósolni tudom. B.

Bodola, július 1.

Múlt hó június 17-én este egy mindentki meglepő viharos idő állt be, egész éjszaka szakadatlanul hullott az eső, néha-néha jéggel vegyesen. A szendelyes házakra egy potyogott a jég, hogy nem aludhatánk. Hála a Mindenhatónak a mezőn terményeinkben semmi kárt a jég nem tett, mert a sulya az erdőn hullott le. Mint az erdőn báló, marhákat őröz pásztortól hallám, oly nagy jegek estek ott, hogy kalapját átlyukasztották. 19-én is sok eső hullott le, de 20-án mutatá ki igazán az Isten a maga mindenhatóságát. A villám helységünkben több helyt lecsapott. Meltóságos gróf Beldi Ferenc és György ur ő excellentiájuk udvarukba két helyen esett le, minden kártevés nélkül; de nem így a mezőn, mert meltóságos alezredes Cserei István urnak két nagy fejős bivalját, melyek a zivatáros idő elől menekültek, az erdő szélébe egy cserfa alá heveredtek volt, egyszerre agyon sújtotta. Ugyanaz nap a Bodolán is egy szegény aszszonyt megütött. A két bivalyból egy mézáró megvette 20 o. é. forinttal a m. ezredes urtól, mely összeget a m. ezredes ur kiosztott, méltóztatni adni 10 frtot o. é. a mi szegény ev. ref. egyházunk mesteri csúrének bezen-delyezésére. Vajha még vagy egy kegyes keblű jó keresztény akadna, ki még segítene, különben félnek az egyháztagok az építéshez kezdeni. Tíz forintot o. é. pedig az égették közül a szegényebb és munkatehetetleneknek kegyeskedett kiosztani. Az égés által kőst nélkül maradtaknak, a ki csak kéni tudott, szíves volt a m. ezredes ur szénát adni. Miért a nemes egyház és a szegény égettek nevében bálás köszönetemet nyilvánítom a mlgtos alezredes urnak, s adja az ég ura, hogy a m. ezredes ur földi élete hosszúra nyuljon és örízze meg az Isten több kártól, szegény helységünket pedig óvja meg az elemi csapásoktól.

A bodolai égettek még a következő szíves adományokban részesültek: Mltos Beldi István, született gróf Nemes Franciska ur-hölgy 20 véka lisztet s egyéb költségeket, m. özvegy Cserei Farkasné urasszony többek-nek ő tünyt és ágyneműt, Schlechter Gáspár ur a prázsmári helyen az ugynevezett Magyarosban serfűző tulajdonos 85 búzakenyert, nemes Nyén községe 52 véka töröküzát, tisztetes ev. ref. lelkész Soos Ferenc ur 16 véka töröküzát, nemes Erősd községe 5 véka kenyérnek valót, hidvégi járás szolgabírája tks Imecs János ur 4 véka kenyérnek valót, a peseloei járás szolgabírája tks Kun István ur által 3 frt 14 kr o. é., 10 véka rozs, 1 véka töröküzát, 7 véka árpa, 8 véka elegendes gabonát kegyeskedtek kiosztani, mely nemes adományokért a nemes adakozókat áldja meg a mindenható ur Isten egyen-egyen.

Az árvizek sok kárt tettek a mi határunkon is, de sokkal többet a nyéni határon. június 26, 27, 28 és 29-kén meleg időjárásunk volt, de 30-kán már esős volt és most is miód színtelen esik. A töröküzák nagyon törpék és sárgák, kevés reményünk van még a közepes terméshez is, elsőbbsen sincsenek megkapálva sok helyt, pedig e vidéken főkelék a töröküzák.

Benke József,

bodolai ev. ref. mester.

Czofalva, július 6.

Mindenfelé csak az elemi csapások által okozott károkat halljuk és látjuk; fájdalom, mitől nem ment Háromszék nagyobb része is. Itt is június hó 2-án az esőzés megkezdődött s 21-éig szakadatlanul esett, míg az nap a kézdi- és oraiszék közti „Feketetgy” folyó medréből kiömlve, több mint 20 fala határát itt a közelben kisebb-nagyobb mértékben semmivé tette.

E balsors legsújtóbb villama érte az alig 350 lelket meg nem baladó kis községnek Czofalva határát, hol a mellékes folyók összecsatlakozva a Feketetgy folyóval, az alig egy hóval ezélt még oly dus gazdag termé-

nyeinket, kaszálóinkat leiszapolta, eltiporva hagyta. A vizdagálya 25-éig tartott, s ekkor beszállott medrére, az nap újból esni kezdett s folytonosan hull maig is, a megszűnni nem akaró eső mellett még oly hideg van, hogy téli öltönyeinket igen könnyen elbírjuk. Semmi kilátás — 10 nap előtt a derült időre.

Czofalva határain a jeleni vízkár körülbelül 6—7000 o. o. forintokat tesz. Ez egy újabb seb az elviselt nehéz fájdalom után! E község határát az elemi csapás négy éven át érte, 1861-ben árvíz, 1862-ben szárazság, 1863- és 1864-ben árvíz, csaknem minden gabonáinkat vesztettük. És az adófizetéssel hogy állunk kérde a t. olvasó? Erre igen könnyű a felelet: mindamellett, hogy az árvízkar minden évben felvétellett, mégis az egész birtokosságnak összevéve alig 150—200 frt relaxáltatott az adóból, s ez is későre történtek. A múlt 1863-dk év július 8-án történt árvízkar felvétele, minden utánjárások mellett is nem tudni bol, még most is nyugszik, mi miatt a károsultakra igen nagy károk háromlanak.

Reméljük azonban, hogy valahára megkapjuk; ugy azt is, hogy, ha a múlt károk három évben az adótartozás kényszeríti erővel hajtattott is be, az ezen évben tán csaknem fog történni!?

Ne csüggedjünk, mert ha nincs s nem marad egyéb, mivel a csapástól sújtottak vérző könnyei letöröltsenek, van a szívnek egy résztvevő fájdalmas sobaja — az érzés.

A nagy költővel kérjük:

..... Oh alkotó erő!

Tekincsünk s orv, ne hogy félnek s éjnek frige Szívünk hideg, sőtét levertségig vigye!

S legyünk kétség miatt: szétlő hányott pehely.

Csia József,

Figyelmeztetés.

A roppant felgyült részvényhíralékok gyorsabb beszédhetése tekintetéből jónak láta volt az igazgató választmány, az alapszabályba foglalt azt a kedvezményt, mely szerint a 10 évi részvényt előre lefizetett 40 o. é. forinttal egyszerre lehet letörleszteni, a már beállott tagokra oly formán kiterjeszteni, hogy a ki az eddig befizetett összeget 40 o. é. frtig kipótolja, ezzel megválthatja 10 éves kötelezettségét. Erre nézve szükséges tudás végett figyelmeztetnek az egylettagok, hogy a kedvezmény ilyeszerű kiterjesztése csak a folyó 1864. évre érvényes, és 1864 december 31-ke eltelte után a köteletség megválása a fenntebb értelemben nem fog többé megengedtetni.

Kolozsvárt, július 10-én 1864.

Az igazgató választmány rendeletéből.

Finály Henrik,

muz. egyleti titkár.

KÜLÖNFÉLÉK.

— A „Victoria” szabályának 6-dik cikke téves magyarázatának megelőzése végett, az alapító bizottmány közbírré teszi, hogy a részvényből 70% hátralék iránti biztosíték adásnak csak akkor lesz helye, ha a bíráló bizottmány többsége azon nézetet van, hogy a részvény aláíró személyisége s vagyoni állása elegendő biztosítékot nem nyújt.

— Gondenhove tábornok, ő Felsége szárnysegéde közlebebről városunkba érkezett, hogy a vízkárosultak részére átszolgáltatassa az ő Felségétől utalványozott 200 forint segélyadományt.

— Károly-Fehérvárról írják nekünk a mint következő: A jó keresztényen úgy szokta gyakorolni a jótéteményt, hogy egyik keze ne tudjon azon adományról, melylyel a másik a szükségét fedegeti. Ilyen jótétevek közé tartozik a károly-fehérvári középtanodának tudós igazgatója is, ki még 1863-dik év elején adott volt illetékes helyre az újnovei iskola építésének némi fölségelésére 40 frtot oszt. ért. oly nyilatkozat mellett, hogy neve meg ne említették. Azonban, miután ama összeg is az alvincziek kezébe került, tehát már a nyilvánosságának is tudtára juthat e nemes jótétemény. E felett még annak is tudomására jutottam, hogy a bőkezűségéről országsszerte hírneves gróf Haller János ur urasszony ő nagysága az almakereki föld birtoknak urnöje vallásos buzgóságánál fogva rendelkezett az iránt, hogy Almakereken a papi telken egy hat öl hosszú, 3/4 öl széles és szint oly magas templom építtessék a kath. hívek használatára, s Istennek dicsőítésére. E szent hajlék jövőben is fenn fogja hirdetni a nagyságos urhölgynek jótékonyágát, és ama buzgó imák, melyek ott a Mindenhatónak trónjához rebegtetendnek, áldást fognak leharmatozni a nemes grófné s örökösének földi és örökéletére. Eljen a nagyevű jótétevé!!

— „Szeboni dolgok” című rovatunknak — úgy látszik — a „Hdrammstädter Ztg.”

buzgó olvasója, s közelebbi számában onnan is merit a maga módja szerint tárgyat egy őt sorból álló cikkhez, melynek guyoros czime: „Az osztrák reichsrath megint jó valamire!” s a mely szóról szóra ebből áll: „Maager Károly jul. 1 sőjén (a vasutgyben) tartott beszédének azon tételére, a hol mondja, hogy a reichsrath az ország érdekeit a kormányval szemben védi fogja, a „Kolozsvári Közlöny” 78-dik számában megjegyzi: egész Erdély várja ezt!”

Igen! És ez valóban úgy van és lapunkban több ízben ki is lön fejezve a n. városkolozsvár-brassói vonal mellett nyilatkozó országos közvélemény aziránti várakozása, hogy utolsó esetben a tényleg magasabb jogkörrel felruházott reichsrath nem fogja engedni, hogy e kérdésben pártállás döntsön.

Mi ez ügyet mind e mai napig még nem tartjuk eldöntöttnek, s engedjen meg a „Herm. Ztg.”, ha a nyílt titok kimondásával tán egy kissé alteráljuk pártérzelmeit.

Szabad tán valami jobbat remélni a reichsrathól is.

Részünkről az ellenzékét soha se vittük azon szélsőségre, hogy a hatalomtól a jog és igazság ellenében csak rosszat várjunk, s ha a „Hermanstädter. Ztg.” erre a tanra akarja vezérelni a világot idéltlen szürkeáldásával, figyelje meg: nem jó fát tesz a tűzre.

— A Széchenyi emléké ügye. Tudjuk, hogy a nemzet adakozásából jelentékeny összeg gyűlt be azon célra, hogy a dicsőült Széchenyi Istvánnak Pesten magához és a nemzethez méltó emléket emeltessek, s hogy ezen emléket helytől a Dessewffy Emil gróf elnöklése alatti bizottság a lánczvid előtti tért szemele ki, s miután abba a városhatóság is beleegyezett, ezzel együtt a nevezett lánczvidtér (Ferencz József-tér) szabályozása és szépítése is elhatározottat, és már éppen a pályázat készült kihirdetetni az emlék tervére és mintájára. Most érkezett le azonban a helytartóság kibocsátánya, mely nem engedi meg a Széchenyi-emléknek a Ferencz József-téri felállítását; mint a „Lloyd” értesül azon okból, mivel az azzal járó tér-szabályozás igen sokba kerülne a városnak. E helyett tehát czélszerűbbnek látna a helytartóság Széchenyi szobrát közvetlen az akadémia előtti téren felállítani, s egyszersmind az akadémiaival szemközt fekvő kereskedelmi épület (a Lloyd) előtt is valamely szökőkutat vagy más díszmitvet emelni. A tárgyalások ez érdemben folynak. Ez jelenleg a Széchenyi-szobor ügy-állása.

— (A bécsi szent István-torony legmagasabb Európában.) Eddig Strassburg volt büszke, hogy templomán Európa és a világ legmagasabb tornya áll, a mennyiben magassága 449 láb, míg az utána következő bécsi szent István-torony csak 439 láb volt. Most azonban Bécs túlsztrassburgon, mert az újonnan fölépült István-torony 15 lábbal magasabb lesz, mint volt, azaz 454 láb, és így 5 lábbal magasabb mint a strassburgi. (Cheops gúlái Egyiptomban még magasabbak, a mennyiben 459 lábnyi magasak.)

— (Lengyel záloglevelek és forradalmi kölesön.) Kehlben egy ládát foglaltak le, mely Strassburgból (Elsaszban) egy ottani speditörhöz érkezett. A láda gyanusnak tetszven felnyitattott, és nagy mennyiségű lengyel nemzeti kölesön kötelezvényeket s zálogjegyeket, összesen 1.200.000 lengyel forint vagy 200.000 tallér értékben, találtak benne. Ezen kötelezvényeket, száma 30,000, a párisi lengyel nemzeti adóssági bizottság bocsátotta ki, s a lengyel tartományokba kellett volna menniük. A bádeni nagyhazregi kormány azokat e napokban megsemmisítette.

— (Ritka mumia.) Havre de Graceban sajátos tárgy van szemlére kitéve. Ez egy mumia, vagy inkább kővé vált emberi test, melyet az afrikai parton egy guano szigeten találtak. Egy darab fába e szavak vannak véve: „Cristopher Delano 1421.” A hulla 40 méter vastagságu guanoerégtől alatt találtott, melyet több mint 400 év halmozott össze, a mumia fogai épek, szintén haja is, melyekből következtetni lehet, hogy az illető a kaukázusi fajhoz tartozott. Alkalmasint tengerész volt, kit lándzsaszarrással öltek meg, legalább vállán szúrás nyomai láthatók, és valamelyik társa temethette el a szigetre, mely akkor is oly elhagyatott volt, mint ma. E hulla a guano hatásától az emberi testre érdekes tanulmányozásra szolgáltat tárgyat.

— (Kincses hatósági felügyelet alatt.) Szegeden, mint a „Sz. Hiradó” írja, a múlt héten elrejtett kincset kerestek, mely Isten tudja mióta heverne a földben. Két h.m.-vásárlási ember addig bizonyozgatta, hogy dedápnjokról származó titok szerint Szegeden a főter egy általuk megnevezett helyen, egy 3 akós hordó van elrejtve, tele arany és ezüst pénznel, s hogy dedápnok egy izbez mintegy 75 darabot ki is vett belőle, melyek 1552. év-számmal voltak ellátva; míg egy-két, miveltevel osztályhoz tartozó egyén velők Szegeder berándulván a hatóságnál jelentést tett. Ugy

beszelik, hogy az ásás a hatóság felügyelete alatt csakugyan megtörtént, de siker nélkül. — (Nazareusok.) A nazareusok nevét viselő vallásos rajongók újra jelét adták életüknek Temesvárt; nevezetesen a gyár-külváros egyik végső házában gyűlést tartottak, új híveket toborzandók magukhoz. Azonban a hatóság értesülvén e gyűlés felől azt szétosztatta; a jelen voltak neveit a kapitányi hivatal jegyezte fel.

— A szerb nemzeti congressus augusztus elsejére Karloviczba hivatik össze.

— Forrás-felfedező magyar. Richard abbénak versenytársa akadt Orosdi Béla zolyomi mérnökben, a ki legközelebb Hevesmegyében, és pedig Okolicsányi ur birtokában, mint ügyes s biztos forrás-felfedező igazolta magát.

Pályázat.

A Székely-Udvarhelyen levő „székely katolikus” nőnevelde főtanítónői állomása megüresedvén, ezennel pályázat hirdettetik. Az ezen állomáshoz kapcsolt évi illeték 400 forint o. é., szabad szállás és egy kis veteményes kert. A pályázni óhajtok vallás, erkölcsi jó viseletükről, tanítónői képességükről hiteles és a helybeli lelkész által is aláírandó okmányokkal ellátott kérésüket legtovább folyó év augusztus 10-éig a fennmeltett nőnevelde ügyeit kezelő bizottmány elnöke méltóságos és föltisztelendő Csató József esperes és városi katolikus plébános urhoz mulhatatlannul adják be, annyival is inkább, mivel szeptember első napján a tanév kezdetét veszi, s e napon túl a kérések sem fogadhatnak el és az eddig folyamodottak közül a legjobb bizonyítványokkal ellátott folyamodó püspök ő nagyméltóságához kinevezés és megerősítés végett fel fog terjesztetni.

Sz.-Udvarhelyt, jun. 28. 1864.

A nőnevelde ügy- és kezelő bizottmány.

POLITIKAI HIREK.

Francoziaország. Páris, jul. 7. A császár köszvénybaja utóbbi napokban, mint a „Gen. Corr.”-nek írják, folyvást foglalkodtatta orvosait; egy ideig még arról is volt szó, hogy a Vichy fürdő helyett a genfi tó melletti erianit használja, melynek nagy hatást tulajdonítanak, hanem mégis ma a császár, megszokott hajlandóságának megfelelőleg, a Vichy fürdőbe utazott. A fontaineblani vendégek a császárnénál maradnak szombatig.

Olaszország. A turini követkamara f. hó 4 ki ülésében Ratazzi ellenzéki szellemű beszédet tartott. Több, különböző szellemű napirendre térés iránti indítványok terjesztettek elő. Azt hitték, hogy a szavazás másnap fog történni, s hogy az erős többséggel, kedvező leend a ministeriumra nézve.

A kamara f. hó 5-ki ülésében Mordini röviden előadja a baloldal programját. Lanza a minister pénzügyi rendszerét bírálja, s kétségbevonja a kinostári helyzet előadásának alaposságát. Miután többféle megakarításokat javasolt, szónok a kabinetet arra szólítja fel, hogy Francoziaországgal egyezményt igyekezzék kötni, a határoknak a brigant megátadása elleni megőrzése végett. Szerinte a brigantaggio évenként 50 milliónyi kiadást okoz.

Minghetti ministerelnök constatiozza, hogy a kabinet elleni, az övével szemben, semmi pénzügyi tervet sem javasoltak, és semmi világosan formulázott politikai programot sem terjesztettek elő, a baloldalon kívül, mely tüsténti háborút akar. Ő minden oly napirendterést visszautasít, mely nem fejezi ki föltétlenül a kamrának a kormánybani bizalmát.

Erre a kormánybani bizalmat kifejező napirendterés 182 szavazattal, 126 ellen elfogadtatik.

Németország. A harcztéren az austriaiak Főhr szigetét elfoglalván, most Fühnen megátadásához készülnek Gablentz altábornagy parlamentair által kijelentéte a Fühnenbeni főparancsnoknak, hogy ő a austriai tütlep-munkálatok elleni első lövés esetében, kénytelen lenne Middelfortot bombáztatni.

Augustenburban — hol ezen célból mintegy 600 ember jelent meg — Frigyes hercegnak jul. 3-án tervezett kiküldetését a polgári s katonai hatóságok megátolták. Holsteinban a polgári biztosok által megittgatott Frigyes herceg névnapjának hivatalos megünneplése. Drezda, jul. 8. Beust báró, ministerelnök megerkezett, a pályaudvarnál a városi képviselők egy küldöttsége által fogadtatott, s azonnal Pillnitzbe indult.

Másnap a város részéről serenadót s fáklyás-zenét terveztek.

Hamburg, jul. 8. A „Dagblad” jul. 6 ki száma élen egy beklódott cikket közöl, mely az ellenfelek fegyvereinek fölnyeréről, ugy szótén azok okos vezérletéről elismeréssel nyilatkozik, míg a dán hadfolytástí rendszert nélkülöknek mondja. Azt a felszólítást te-

szi, hogy Jütland- és Fühnenből minden hadi erőt vonjanak össze, a zárlatokat szüntessék meg, s a hajókat parancsolják vissza: mindent azért, hogy Seelandot és Koppenhágát megvédjék, mivel az a veszély fenyeget, hogy a szövetségesek páncélos hajókkal Aarhusból kiszállást eszközölnek Seelandra, Koppenhágára pedig maga Dánia.

Egy másnapi vezércikkre a „Dagbladet” nek a „Berlingske Tid.” szerint a fenebbi nézetekhez csaknem feltétlenül csatlakozik. Megvallja, hogy miután Anglia azt nyilatkozta, hogy segítségükre nem lesz: Dán ország már mindenképpen el van hagyva; kétségbe hozza Fühnen védelmezésének célszerűségét azon tekintetből, hogy a németek nem hagyják már magokat tenger-szorosak által visszatartóztatni, s hogy a németek önbizalmának nőnie, a dán csapatoké-
nek ellenben csökkennie kell, továbbá, hogy a szövetségeseknek hajóhada is majd tulszá-
nyalja a dánokét. Eljöttnek mondja az időt, hogy a kormányt az országgyűlésnek gyorsan el kell határoznia: ha valjon nem tanácsosabb-e, miután a kiegyezkedési közbenjárás megbi-
sult, hogy Dánia egyenesen ellenségeihez forduljon fegyverszünetért s békéért, vagy pedig élethálálra folytassa a háborút; félre a további habozással s halogatással, hározzanak.

Schweicz. A szövetség-gyűlés f. hó 4-kén megnyitott. A nemzeti tanács elnöke Jüger, Aargauból, al-elnöké Plank, Graubündenből, a rendi-tanács elnöke Raguin, Wadtól, s alelnöké Rüttimaan, Zürichből, választottak meg.

Svéd-Norvégország. Stockholm, jul. 8. Frigyes-Károly herceg azon parancsa következtében, hogy a dán seregbeli elfogott külföldiekkel haditörvényszerűleg kell bánni, tegnap a berlini svéd követség azon távirati parancs küldetett, miszerint, ha ama parancs svéd norvég önkényesekre vonatkoznék, a porosz udvartól fölvilágosításokat követeljen, s a foglyokat erőlyesen oltalmazza.

Törökország. Konstantinápoly, jul. 1. A Viddinbe szánt expeditionális hadtest a maslaki táborba megy. Hirszerint Leventisifknel nagy hadgyakorlati tábor fog felállítani. A szultán trónarülése évnapiján 264 fegyveznek adott kegyelmet. Sheriff-effendi a cs. hercegek nevelőjévé nevezetett ki. Hirszerint a Bosporusnál levő új erődítmények 9 tüztelepből állanak.

Teheránból jelentik jul. 1-ről, hogy a kormány szentesítette az orosz persa vasut-bálózat engedélyezését.

Amerika. Uj-York, jun. 25. Hancock tábornok a Wildon-vaspálya közelében vissza-

veretett s 2500 foglyot és sebestültet vesztett. 23 kán előbbi állását megint visszafoglalta. Grant tábornok egész vonalával előnyomulása közben az egyesülteket erősen elsánczolva találta.

Mexiko, máj. 28. A császári pár Veracruzba megérkezett. Fogadtatásukból ítélve, mint némely magántudósítások mondják, reményeik s kilátásaik éppen nem lehetnek nagyon kecsesetők.

China. Shangaiból május 23-ról kelt tudósítások szerint, Tungyan s Hang-tschow-fu által elfoglaltattak.

Ujabb. Tegnap esti 1/4 nyolcz órakerős jégcső huzodott át Kolozsvárról északnyugatról keletre. A jég nagy viharral érkezett; és galambtojásnyi nagyságu jégdarabok hullottak. Temérdek ablak és fűdélzet megtöredezett, s a jég nyomán a virány össze van dölve.

Tegnapelőtt hajnal felé Zsuk és Apahida környéken pusztított a jég. A nagy elemi csapás rendre fogja szegény hazánk vidékeit.

— Koppenhága, jul. 10. A „Berlingske Tid.” rendkívüli száma a következő minis-
teri névsort teszi közzé: Molke gróf minis-
terelnök, Hansen hadügy, Tillisch bel-
ügy, Heltzen igazságügy s egyezőre cul-

tus, Johannsen Schleswig minis-
tere Quadé és Lükken valóságilag megmaradnak. A pénzügyi tárca meg nincs betöltve. Holnap titkos államtanácsli ülést tartanak.

— Hamburg, jul. 11. A „Hamburg. Corr.” koppenhágai levelezője 9-ről írja: A ministerium valószínű programjával állítatik: a londoni szerződés fentartása Orosz, Francia- és Angolország támogatásával; esetleg a német szövetségbe leendő belépés; a hercegségek külön közigazgatása néhány közös intézményekkel; a két hercegség személyes uniója a maguk részére a dán királlyal. Azonnali fegyvernagyváltásról és többhavi fegyverszünetről is beszélnek.

— Páris július. 11. Miksa császár jun. 12-én vonult be Mexico fővárosba és lelkesedéssel fogadtatott.

Bécsibörze július 12-én: Nemzeti kölcsön 80.65. 5%, Metalliques 72.10. Bank-részevény 783.—. Hitel részvény 193.30. Váltó Londonra 114.90. Ezüst 113.50. Arany 5.50.

1860-diki Állam kölcsön 97. 25.

Július 9-én: Urbéri kárpótlási kötvény Magyarországi 74.25. Erdélyi 72.—.

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DÁNIEL.

NEM HIVATALOS.

(174)

FOGFÁJÓSOK, s kiknek fogra szükségük van tájékozásul:

ZINZ C. fogorvos

Nagy-Szebenből áttutazása alkalmával néhány napig Marosvásárhelyt fog mulatni, oda érkezése **e hó 9-kén,** kész szolgálatát mindazoknak szivesen ajánlja, kik azt netalán igénybe kívánnák venni.

Lakása oda érkezése után azonnal plákátok által tudtul adatik. Értekezhetni vele **9-től 12-ig és 2-től 4 óráig.**

(110) | 1864. |

(18—18)

Valodi MOLL SEIDLITZ-PORA

mely a párisi múkiállításán arany-érmert nyert.

Középponti raktára a „Gólyához” címzett gyógyszerár Bécseben, és egyedül az alább megnevezett raktárakban kapható.

Figyelmeztetés. Miután tapasztaltam, hogy az ugynevezett Seidlitz-por használati utmutásokkal árutatnék, melyek szóról szóra az enyim szerint utanozva, a közönség csalódására, még saját névaláírásomat is viselik, s ily módon azok külsőjeiről ítélve saját gyártmányaimmal könnyen felcserélhetők lévén, bátor vagyok azért ezen hamisítások ellenbe óvasul mindenkit azon megjegyzéssel figyelmeztetni, miszerint az ilyen szereknek megkülönböztetése végett, minden általam készített skatulya Seidlitz-por saját óvó bélyegemmel van ellátva, s minden egyes por-adagot magába foglaló fehér papírosan ezen esmerleto-jegy „Moll Seidlitz-pora” (Moll's Seidlitz-Pulver) viszonyonon látható.

Ára egy bépecsételt eredeti skatulyának **1 ft 25 kr.** oszt. ért.

Használati utasítással minden nyelven.

E porok számtalan, rendkívüli esetben bebizonyult gyógyhatásuknál fogva minden eddig-
elő ismert házi gyógyszerek közt bizonyára a legelső helyre méltatandók. A császári nagy bi-
rodalom minden részéből hozzánk beküldött több ezernyi halálal részletes biz nyitványul szol-
gál, hogy azok rögzött dugulás, emésztetlenség és gyomorégés, továbbá görcsök, vesebeteg-
ség, idegaj, szivdobogás, ideges főfájás, vértorlódás, közhányásnyerü tagfájdalom, s végül
hysteria, hypochondria, tartós hányási inger stb. eseteiben a legjobb eredménytel használtattak,
s a legtartamosb gyógyeredményt vívtak ki. Ezen, már nagy csomaggá nőtt levelezés számtalan
bizonyítványait tartalmazza azon szenvedőknek, a kik gyakran, miután az allopathiai és vizgyógy-
módot basztalan használták, ezen egyszerű házi szerhez folyamodtak és egészségüket egyszerre
és állandóan visszanyerték. Ezen elismerési iratokban a nép majd minden osztálya u. m. tanítók
kereskedők, közművesek, mű-észek, mezai gazdák, tanárok, hivatalnokok, katonák, sőt gyógy-
szeresek és orvosok is, valamint több oly mindkét nemből való egyének képviselvek, a kiknél
azelőtt a leghíresebb gyógyforrások a legkisebb könnyebbülést se idézték elő és a kik csupán a
valódi Seidlitz Porok rendszeres használata által lettek tökéletesen egészségesek.

Valódi minőségben kapható csupán csak

Kolozsvártt: RITTER Tr. özvegye gyógyszer. Továbbá Beszterczén: Szon-
got György. Brassóban: Jekelius F. Fogaras: J. B. Gschader. M.-Vásárhelyt: Bu-
cher M. és Burdats A. N.-Bányán: Haracek. Nagy-Károlyban: Schöberl. Nagy-
Szebenben: Müller gyógyszerész. N.-Váradon: Jánky Antal. Segesvártt: Misselbacher.
Szász Régen: Wachner & Schinker. Szászvároson: Binder F. gyógyszer. Szent-
Ágoston: Knall K. gyógyszerész. Szerdahelyt: Schimert F. gyógyszerész. Zalath-
nán: Mégyay G. A. gyógyszer. Zilahon: Harmath S. F.

A fennebbi ezégeknél létezik még ezeken kívül a

norvégiai „Bergen” városból való

valódi

DORSCH-MÁJHALZSIROLAJ

raktára is.

Ára egy nagyobb üvegnek **1 ft. 80 kr.** egy kisebbnek **1 ft. o. é.**
Az üvegek el vannak látva védmárkossal és kimerítő használati utasítással.
Ez az egyetlen faj, mely minden töltés előtt vegytanilag megvizsgáltatik és ezinkupak-
kal elzárt üvegekben kúldetik el. — Ezen legtisztább és leghatályosb májhalzsiraj a dorsch-
halaknak legfondosabb egybegyűjtése és kivilágosítása által van megnyerve, és egyáltalában
semmi vegytani kezelés alá nem vonatott, hanem a bepecsételt üvegekben levő
folyadék egészen épen és azon állapotban van, miként az köz-
vetlenül a természet által nyújtott — E valódi Dorsch-májhalzsirólaj Euro-
pának minden orvosi tekintélye által mint legjelesb gyógyszer a mell- és tüdőbajok-
ban, scrophulus és rachitis, közhány és csúsz, tüdőbőrkiütés,
szemgyulladás, ideg- és több más bajokban legsikeresebben alkalmaztatik.

MOLL A. gyógyszerész Bécseben,
„zum Storch”, Tuchlauben.

Nyomatott az ev. ref. főtanoda betűivel (Bel-farkasutca 74 sz.)

(172)

Hirdetmény.

(3—3)

A „VICTORIA”

tűzkármentő társulat részvényeire **f. é. július 5-én** az aláírások megkezdődtek, s
miután a részvét kedvezőnek mutatkozik, az aláírások **f. é. augusztus 15-kén**
be fognak zártni.

Az aláírás történik a társulat ideiglenes irodájában **Kolozsvártt, belső
középutca 457.** házszám alatt — továbbá: **Bogdán István, Gáll János,
Kiss Mór, Folly Mihály és Stein János** kereskedő uraknál, a hol bővebb
felvilágosítást is nyerhetni.

Mi ezennel közhírré tétetik.

A „VICTORIA” tűzkármentő társulat alapító bizottmányától.
Kolozsvártt, július 7-kén, 1864.

(171)

Kiadó vendéglő.

(2—4)

Károlyfejérvártt a „NAPHOZ” címzett vendéglő folyó év **Szt.-Mihály napjá-
tól kezdve 3** vagy több évekre haszonbérbe kiadandó. Értekezni lehet bérmentes levé-
ben a tulajdonosnővel özv. Sárdi Gergelynővel Károlyfejérvártt.

(161)

Hirdetmény.

(9—*)

Tisztelettel tudatjuk a t. cz. **repce-termelő** urakkal, hogy a már 18 év óta fenálló
olajgyárunkba **az idén kiválólag a repcét a legmagasabb árba fizetjük,** arra,
mint eddig is, előleget adunk és akár az egész termést előre kifizetjük.

KISS TESTVÉREK, olajgyár tulajdonosai.

STEIN JÁNOS

könyvkereskedésében Kolozsvártt, **Wittich Józsefnél** Maros-Vásárhelyt,
Dobray Nándornál S.-Udvarhelyt, **Barthos Domokosnál** S.-Szentgyörgyön,
Vokál Jánosnál Nagyenyeden, **Sindel Károlynál** Brassóban
kapható:

A Heidelbergi káté értelmezése.

Tanítványai számára és magán használatra írta Zombori Gedő tanár.

Ára kötve **28 kr.**

„Osztrák postaügy” kézikönyve.

Írta Reisenhoffer Rudolf, cs. kir. postaigazgatósági fogalmazó. Ára e 20
ivre terjedő 8-adrét alaku kötetnek 2 ftt o. ért.

Elv és előitélet.

Regény a magyar társadalomból. Írta Halmágyi Sándor. Ára 1 ftt 80 kr.

„Elorzott végrendeletek”

Regény. Írta L. BODOR LÁSZLÓ. Ára 1 ftt 20 kr. oszt. ért.

Utasítás az Erdélyben

megszüntett Tizedbejelentések valóításánál eljárásról. Ára 50 kr.

Marksman,

le Tireur infallible

guide du Sportmann en ce qui concerne l'usage du fusil contenant des leçons
approfondies sur la chasse de tous les gibiers le tir au pigeon et le dressage
des chiens. Ára 3 ftt.

Robinson H.

Chevaux de Selle de chasse de course et d'Attelage,

Manuel complet de l'éleveur & du propriétaire de chevaux. Ára 3 ftt.

Stewart John,

Conseils aux acheteurs de chevaux

exposé des maladies et des vices de conformation auxquels les chevaux sont
sujets. Ára 3 ftt.

Befőttes és más üvegekre a drága **Lantorna** helyett a tartósabb,
célszerűbb tisztább és sokkal olcsóbb

pergament papir jött használatba:

Kapható, kisebb és nagyobb darabokban **10 krtól 40 krig** Kolozsvártt
STEIN JÁNOS papirkereskedésében.